

Sygnatura akt I ACa 702/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Tomasz Żelazowski
Sędziowie:	SSA Agnieszka Sołtyka SSA Leon Miroszewski
Protokolant:	Starszy sekretarz sądowy Beata Węgrowska-Płaza

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2019 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko Z. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 marca 2018 roku, sygnatura akt I C 277/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Agnieszka Sołtyka Tomasz Żelazowski Leon Miroszewski

Sygnatura akt: I ACa 702/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 marca 2016 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, w punkcie I. zasądził od pozwanego Z. K. na rzecz powoda P. K. kwotę

43.500 zł (czterdzieści trzy tysiące pięćset złotych) z ustawowymi odsetkami od kwot:
4500 zł od dnia 25 stycznia 2016 r.; 1500 zł od dnia 29 stycznia 2016 r., 1500 zł od dnia 29 lutego 2016 r., 1500 zł od dnia 29 marca 2016 r., 1500 zł od dnia 29 kwietnia 2016 r., 1500 zł od dnia 29 maja 2016 r., 1500 zł od dnia 29 czerwca 2016 r., 1500 zł od dnia 29 lipca 2016 r., 1500 zł od dnia 29 sierpnia 2016 r., 1500 zł od dnia 29 września 2016 r., 1500 zł od dnia 29 października 2016 r., 1500 zł od dnia 29 listopada 2016 r., 1500 zł od dnia 29 grudnia 2016 r., 1500 zł od dnia 29 stycznia 2017 r., 1500 zł od dnia 1 marca 2017 r., 1500 zł od dnia 29

marca 2017 r., 1500 zł od dnia 29 kwietnia 2017 r., 1500 zł od dnia 29 maja 2017 r., 1500 zł od dnia 29 czerwca 2017 r., 1500 zł od dnia 29 lipca 2017 r., 1500 zł od dnia 29 sierpnia 2017 r., 1500 zł od dnia 29 września 2017 r., 1500 zł od dnia 29 października 2017 r., 1500 zł od dnia 29 listopada 2017 r., 1500 zł od dnia 29 grudnia 2017 r., 1500 zł od dnia 29 stycznia

2018 r., 1500 zł od dnia 1 marca 2018 r. do dnia zapłaty, z ustaleniem, że obowiązek zapłaty należności głównej przez pozwanego wynika z solidarnego zobowiązania z I.

O., zobowiązaną wyrokiem Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie II K 259/16 w punkcie V do naprawienia szkody, wyrządzonej P. K.. W punkcie II. Sąd Okręgowy oddalił powództwo w pozostałej części; w punkcie III. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.162,50 zł tytułem kosztów procesu. Wymienionym wyrokiem Sąd I instancji rozstrzygnął sprawę z powództwa P. K. o zasądzenie od pozwanego Z. K. kwoty 86 500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania oraz kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych tytułem długu uznanego przez pozwanego.

Sąd Okręgowy ustalił, że strony są braćmi, mają też siostrę H.

A.. Córką pozwanego jest I. O., za której namową powód

oraz H. A. zaciągnęli szereg zobowiązań finansowych na jej rzecz. Zobowiązania powoda dotyczyły umów pożyczek, a w odniesieniu do H. A. były to pożyczki oraz umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Pożyczki zawierane przez powoda regulowane miały być przez I. O.. Przy zawieraniu każdej

z pożyczek zajmowała się ona wszelkimi formalnościami, a następnie pobierała kwoty udzielonych pożyczek od powoda, jednak nie spłacała tych zobowiązań, a po pewnym czasie wierzyciele zaczęli domagać się od powoda spłaty zaciągniętych pożyczek. Powód ustalił

listę wierzycieli oraz wysokość tych zobowiązań, następnie z pomocą rodziny zaczął spłacać zobowiązania. I. O. nie spłacała również zobowiązań zaciągniętych na jej rzecz przez H. A..

Jak ustalił Sąd Okręgowy, zobowiązania zaciągnięte przez powoda na rzecz I. O. wynikają z: kredytu w banku (...) S.A.

z dnia 7.07.2014 r. – całkowity koszt spłaty kredytu :39.754,54 zł, kredytu w (...) (wcześniej (...)) z dnia

13.08.2014 r. – całkowity koszt spłaty kredytu: 10.367 zł, kredytu w (...)z dnia

26.08.2014 r. – całkowity koszt spłaty kredytu: 1.489 zł, karty kredytowej z (...) Bank z dnia 13.08.2014 r. – spłacona

kwotą 3.763,20 zł, kredytu w (...) z dnia 26.08.2014 r. - całkowity koszt spłaty kredytu : 3.660,40 zł, kredytu w (...)

Bank z dnia 28.08.2014 r. - całkowity koszt spłaty kredytu : 9.476,70 zł, kredytu w (...) z dnia 16.09.2014 r. - całkowity

koszt spłaty kredytu : 21.977,07 zł, kredytu w (...) z dnia 29.09.2014 r. - całkowity koszt spłaty kredytu : 4.096,55

zł, kredytu w (...) z dnia 21.01.2015 r. – zaciągnięty na 10 lat w kwocie 54.590,12 zł. Z kwoty tej bank spłacił kwotę

1.822,42 zł z tytułu pożyczki zaciągniętej na zakup pralki, a także kwotę 1447,88 zł z tytułu spłaty

pożyczki zaciągniętej przez powoda na zakup zmywarki. Ponadto spłacił pożyczkę z dnia 7.07.2014 r. w wysokości

25.317,35 zł. Bank wypłacił powodowi z tytułu tej pożyczki kwotę 23.000 zł. Z tej sumy powód zwrócił córce 20.000

zł, którą pożyczyla mu na spłatę poprzednich długów, a pozostałe 3.000 zł powód zwrócił synowi.

Sąd Okręgowy ustalił następnie, że pozwany miał świadomość sposobu

postępowania swojej córki I. O. i miał zamiar spłacić przedmiotowe zobowiązania zaciągnięte przez powoda. W tym

celu w dniu 13.12.2014 r. oświadczył na piśmie, że uznaje zobowiązanie w wysokości 100 000 zł za bezsporne wobec

powoda, wynikające z wziętych przez niego kredytów oraz oświadczył, że długi jego córki oraz własne zobowiązuje się

spłacać w comiesięcznych ratach po 2 000 zł począwszy od 01.01.2015 r. do 28 dnia każdego miesiąca do momentu

spłaty całości zadłużenia. Podpis pod powyższym oświadczeniem został złożony przez pozwanego w obecności

notariusza C.

G. w siedzibie Kancelarii Notarialnej w S.. Pozwany nie

działał pod przymusem, pod adresem pozwanego i jego rodziny nie były kierowane żadne groźby, pozwany i jego

rodzina nie byli przez nikogo zastraszani.

Następnie na wniosek pozwanego powód zgodził się, by raty były uiszczane w

kwotach po 1 500 zł miesięcznie, a nie po 2 000 zł. Pozwany uiszczał na rzecz powoda kwoty po 1 500 zł miesięcznie do października 2015 r. Łącznie pozwany uiszczył na rzecz powoda kwotę 13 500 zł.

Pełnomocnik pozwanego w piśmie z dnia 19.11.2015 r. oświadczył w imieniu pozwanego, że uchyła się od skutków oświadczeń złożonych w dniu 13.12.2014 r. oraz podał, że od listopada 2015 r. nie będą realizowane ratalne płatności. Pełnomocnik pozwanego wskazał wówczas, że pozwany składając oświadczenia działał pod wpływem strachu wobec gróźb wypowiedzianych wobec niego i jego córki. Pismem z dnia 01.12.2015 r. powód uznał uchylenie się od skutków oświadczenia woli za nieskuteczne oraz wskazał, że brak realizacji zobowiązuje spowoduje wystąpienie do Sądu z powództwem o zapłatę.

Sąd Okręgowy ustalił również, że w dniu 22.12.2014 r. córka H.

A. A. S. skierowała do Prokuratury Rejonowej w S. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wnosząc o wszczęcie postępowania karnego przeciwko I. O.. Wobec I. O. prowadzone było postępowanie karne przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim II Wydział Karny, który wyrokiem z dnia 31.07.2017 r. sygn. akt II K 259/16 uznał I. O. za winną tego, że: 1) w dniu 15.04.2014 roku w S. w sklepie (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie

niższej niż 2 899 zł, czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie stałe źródło dochodu; 2) w dniu 16.04.2014 roku w S. w sklepie (...)

w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) zostanie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem

w kwocie nie niższej niż 7 194,60 zł., czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie

stałe źródło dochodu; 3) w dniu 28.07.2014 roku w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 1 100 zł, czyni działała

na jej szkodę, z czego uczyniła sobie stałe źródło dochodu; 4) w dniu 18.08.2014 roku w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem

w kwocie nie niższej niż 17 008,84 zł, czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 5) w dniu

01.09.2014 roku w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 6 444 zł, czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 6) w dniu 01.09.2014 roku w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że

pożyczka nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 2 440,24 zł, czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 7) w dniu 08.09.2014 roku

w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 3 783,90 zł, czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło

dochodu; 8) w dniu 09.09.2014 roku w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 18 192,00 zł, czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło

dochodu; 9) w dniu 09.09.2014 roku w G. (...). w salonie (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że umowna o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 1 088,99 zł, czym

działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 10) w dniu 25.09.2014 roku w G. w

salonie (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzanie jej w przekonaniu, że umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr (...) i nr (...) będą anulowane, doprowadziła w/w do

niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie łącznej nie niższej niż 3 621,94 zł, czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 11) w dniu 26.09.2014 roku w

G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd H. A. poprzez utwierdzenie jej w przekonaniu, że pożyczka nr (...) na refinansowanie kosztów zakupu pojazdu marki D. (...) o nr rej. (...) będzie anulowana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 17 230,77 zł czym działała na jej szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 12) w dniu 24.09.2014 roku w N. w celu użycia za autentyczny dokonała podrobienia podpisu H. A. na umowie kupna-sprzedaży samochodu marki D. (...) o nr VIN: (...) na szkodę H. A.; 13) w dniu 26.05.2014 roku w S. w banku (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 7 783,86 zł, czym działała na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 14) w dniu 16.06.2014 roku w S. w banku (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 21.875 zł, czym działała na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 15) w bliżej nieokreślonym dniu w lipcu 2014 roku w G. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że zwróci mu pożyczone pieniądze w wysokości 3 500 zł doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 3 500 zł, czym działała na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 16) w dniu 7.07.2014 roku w G. w banku (...) w

celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 39 754,54 zł czym działała na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 17) w dniu 13.08.2014 roku w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 10 367,00 zł czym działała na jego szkodę,

z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 18) w dniu 13.08.2014 roku w G. w (...) Bank w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) z karty kredytowej będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 3 763,20 zł, czym działała na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 19) w dniu 26.08.2014 roku w G. (...) Sp. z o.o. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 3 660,40 zł, czym

działała na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 20) w dniu 26.08.2014 roku

w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując

błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w

kwocie nie niższej niż 1 400 zł, czym działała na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 21) w dniu 28.08.2014 roku w G. w (...) Bank w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 9 477,70 zł czym działała

na jego szkodę, z czego uczyniła sobie źródło dochodu; 22) w dniu 16.09.2014 roku w G. w (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) - (...) będzie przez nią spłacana, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 21 977,07 zł czym działała na jego szkodę z czego uczyniła sobie

źródło dochodu; 23) w dniu 29.09.2014 roku w S. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyzyskując błąd P. K. poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że pożyczka nr (...) jest wzięta na poczet kary za otwarcie kopert, doprowadziła w/w do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie niższej niż 4 096,55 zł czym działała na jego szkodę z czego uczyniła sobie źródło dochodu.

Orzeczone wobec I. O. kary pozbawienia wolności

połączono i orzeczono karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności. Wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby lat 4 oddając oskarżoną w okresie próby pod dozór kuratora sądowego. W punkcie V sentencji wymienionego wyroku oskarżoną zobowiązano do naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę m.in. na rzecz P. K. kwoty 79 455,46 zł. Orzeczenie to jest prawomocne z dnia 31.10.2017 r.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. IV Wydział Karny Odwoławczy na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę I. O. od ww. orzeczenia wyrokiem z dnia 31.10.2017 r. sygn. akt IVKa 564/17 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że H. A. wystąpiła w dniu

25.01.2016 r. do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z powództwem przeciwko Z. K. wnosząc o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwany ma zapłacić na jej rzecz kwotę 82 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania nakazowego oraz kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że w pewnym okresie czasu wzięła dla Z. K. oraz jego córki kredyty, których łączna wartość opiewała na kwotę 100 000 zł. W dniu 13.12.2014 r. zostało sporządzone oświadczenie podpisane przez pozwanego w obecności notariusza, z którego wprost wynika że uznaje on dług wobec H. A. na kwotę 100 000 zł i będzie go spłacał w kwotach po 2 000 zł miesięcznie. Wpłaty były dokonywane do miesiąca listopada 2015 r. Pozwany łącznie spłacił kwotę 18 000 zł. Zabezpieczeniem tego oświadczenia był weksel podpisany przez Z. K.. Pismem z dnia 19.01.2015 r. Z. K. został wezwany do wykupu weksla, czego nie uczynił. Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 16.02.2016 r. sygn. akt I Nc 17/16 uwzględniono roszczenie w całości. Następnie Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. I Wydział Cywilny wyrokiem z dnia 06.02.2018 r. sygn. akt I C 632/16 utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 lutego 2016 roku w sprawie I Nc 17/16 Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

Sąd Okręgowy dokonując powyższych ustaleń stwierdził, że wynikając one ze zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów, a także dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy karnej sygn. II K 259/16 oraz w aktach sprawy toczącej się uprzednio przed tut. Sądem o sygn. I C 632/16, wreszcie częściowo oparł się ten Sąd na treści zeznań przesłuchanych świadków oraz okolicznościach podawanych przez powoda w trakcie jego przesłuchania. Sąd I instancji nie uznał za wiarygodnych okoliczności podawanych przez świadków I. O., T. K. oraz przez pozwanego, mając na względzie okoliczności przedmiotowej sprawy (w tym m.in. charakter przestępczej działalności córki pozwanego I. O. dokonanej na szkodę powoda oraz powiązania rodzinne pozwanego i tych dwóch świadków). Na rozprawie w dniu 09.03.2018 r. Sąd postanowił oddalić wniosek o przesłuchanie świadka A. O., Sąd I instancji stwierdził, że A. O. był wzywany do stawiennictwa na rozprawach które odbyły się w dniach 06.07.2016 r., 03.03.2017 r., 05.05.2017 r., oraz 29.08.2017 r. w charakterze świadka i nie stawiał się na wezwania Sądu. Postanowieniem tego Sądu z dnia 06.07.2016 r. (k.148) A. O. został skazany na grzywnę w kwocie 300 zł za nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawie, zaś postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 05.05.2017 r. A. O. został skazany na grzywnę w kwocie 700 zł za nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawie. Z kolei na rozprawie w dniu 05.05.2017 r. (k.224) Sąd postanowił oznaczyć termin na podstawie art. 242 k.p.c. do przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka A. O., przy czym w oznaczonym terminie do tego przesłuchania nie doszło. Niezależnie od powyższego materiał dowodowy zgromadzony w sprawie był zdaniem Sądu Okręgowego wystarczający do wyrokowania. Za wiarygodne należało uznać według tego Sądu zeznania świadków K. K., A. S., C. G. i D. P., a także okoliczności podane przez samego powoda. Opisali oni okoliczności sporządzenia oświadczenia z 13.12.2014 r., na skutek jakiej sytuacji doszło do spisania tego oświadczenia.

Mając na względzie powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał

powództwo za częściowo zasadne. Jako podstawę ważności umowy powołanej przez powoda wskazał art. 353¹ k.c. Uznał, że wykazanie przesłanek uchylenia się od oświadczenia woli pozwanego co do przystąpienia do długu I. O. obciążało pozwanego.

Sąd Okręgowy dokonał analizy zebranego materiału dowodowego przedmiotowej sprawy, w tym analizy dokumentacji zawartej w aktach sprawy, treści zeznań świadków oraz treści przesłuchania stron oraz analizy dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy karnej sygn. II K 259/16 oraz w aktach sprawy toczącej się uprzednio przed tut.

Sądem o sygn. I C 632/16. Miał szczególnie na względzie oświadczenie pozwanego z dnia 13.12.2014 r. wraz z poświadczeniem własnoręczności podpisu. Oświadczenie to pozwany podpisał w obecności notariusza, a uznał w nim za bezsporne zobowiązanie w kwocie

100 000 zł wobec powoda, a wynikające z zaciągniętych przez niego kredytów dla pozwanego oraz dla jego córki I. O.. Pozwany oświadczył, że uznaje te długi za własne i zobowiązał się spłacać zadłużenie na rzecz powoda od 01.01.2015 r. w comiesięcznych ratach wynoszących po 2 000 zł do 28 dnia każdego miesiąca do momentu spłaty całości zadłużenia. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powoda, że powyższy dokument należy traktować jako przystąpienie do długu córki pozwanego, która została skazana prawomocnym wyrokiem karnym. W wyroku tym ustalono, że faktycznie powód zaciągał pożyczki na skutek przestępczego działania córki pozwanego, która wyrokiem tym została skazana na karę pozbawienia wolności. Wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby lat 4 oddając oskarżoną w okresie próby pod dozór kuratora sądowego. I. O. została zobowiązana tym wyrokiem do naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę m.in. na rzecz P. K. kwoty 79 455,46 zł.

Sąd Okręgowy dalej stwierdził, że przystąpienie do długu nie jest instytucją, która jest wprost uregulowana przepisami prawa cywilnego. Stanowi typ umowy nienazwanej. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że umowne przystąpienie do długu oznacza wstąpienie podmiotu trzeciego w pasywną stronę istniejącego już zobowiązania i powstanie solidarnej odpowiedzialności tego podmiotu z dłużnikiem pierwotnym (głównym). Funkcją takiej umowy, mającej status umowy odrębnej, zawieranej pomiędzy osobą trzecią i dłużnikiem albo pomiędzy osobą trzecią a wierzycielem, jest umocnienie, zabezpieczenie, przysługującego wierzycielowi roszczenia. Kumulatywne przystąpienie przez nowy podmiot do długu nie narusza tożsamości istniejącego zobowiązania, bowiem poza powiększeniem grona dłużników i powstaniem między nimi solidarnej więzi treść stosunku prawnego nie ulega zmianie, czego wyrazem jest m.in. i to, że dotychczasowe, uprzednio ustanowione zabezpieczenia (np. zastaw, hipoteka, poręczenie), odnoszą się wyłącznie do wierzytelności skierowanej przeciwko pierwotnemu dłużnikowi. Charakter umowy przystąpienia do długu, skutkujący powiększeniem grona dłużników i przyjęciem, przy braku innego umownego uregulowania, że ich odpowiedzialność jest solidarna, pozwala w sposób niebudzący wątpliwości przyjąć, że zwolnienie z długu dłużnika przystępującego do długu może dokonać się bez zgody dłużnika pierwotnego. Tym samym

Sąd Okręgowy uznał, że doszło do wstąpienia do danego stosunku prawnego nowego dłużnika tj. pozwanego. Zawarcie takiej umowy skutkowało solidarną odpowiedzialnością dodatkowej osoby za istniejące zobowiązanie.

Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu pozwanego, że przystąpienie jego do długu jest nieskuteczne i że pozwany nie mógł uznać długu, który nie był jego. Sąd I instancji przyznał natomiast rację powodowi, że pozwany przystąpił do długu i w tej sytuacji uznał ten dług. W ocenie Sądu Okręgowego taka konstrukcja prawna powoduje, że oświadczenie z dnia 13.12.2014 r. ustanawia odpowiedzialność pozwanego względem powoda za zobowiązania I. O.. Sąd ten Sąd nie uznał argumentów pozwanego o skutecznym uchyleniu się od skutków prawnych jego oświadczenia woli, jako złożonego pod wpływem groźby wypowiedzianej wobec niego i jego córki. Jak stwierdził Sąd Okręgowy dokument powołanego oświadczenia został sporządzony i podpisany przez adwokata, a nie zostało wykazane że adwokat ten był skutecznie umocowany do złożenia takiego oświadczenia w imieniu pozwanego. Sąd ten uznał, że wskazane oświadczenie jest czynnością materialno-prawną, do której dokonania nie jest wystarczające zwykłe umocowanie procesowe. W tej sytuacji pismo z dnia 19.11.2015 r. nie wywołało w ocenie Sądu Okręgowego żadnego skutku prawnego. Ponadto

stwierdził, że w niniejszym postępowaniu nie wykazano by w jakimkolwiek zakresie faktycznie miałyby miejsce groźby kierowane wobec pozwanego czy jego córki i by w związku z tym złożenie oświadczenia z dnia 13.12.2014 r. nastąpiło pod wpływem groźby. Przesłuchany w charakterze świadka w przedmiotowym postępowaniu notariusz C. G. potwierdził, że nie miały miejsca okoliczności, ze względu na które czynność podjęta przy jego udziale miałyby być wątpliwa. Pozwany miał możliwość swobodnego zachowania i powzięcia decyzji co do podpisania oświadczenia z dnia 13.12.2014 r.

Biorąc pod uwagę to, że nie nastąpiło uchylenie się od skutków prawnych złożonego oświadczenia i że w związku z tym nastąpiło skuteczne przystąpienie do długu przez pozwanego, Sąd Okręgowy uznał że pozwany nałożył na siebie obowiązek uregulowania należności wobec powoda w kwocie 100 000 zł, ale z ustaleniem przez strony że będzie to następowało w ratach po 2 000 zł płatnych od 01.01.2015 r. do 28 dnia każdego miesiąca. Sąd podzielił jednakże stanowisko strony pozwanej, że w tej sytuacji płatność powinna następować co miesiąc i w związku z tym biorąc pod uwagę datę wydania wyroku i moment zamknięcia rozprawy nie cała należność z tego tytułu jest wymagalna, zwłaszcza że oświadczenie pozwanego z dnia 13.12.2014 r. nie zawiera postanowienia o postawieniu całej należności w stan wymagalności w przypadku zaprzestania spłaty rat.

Dalej Sąd Okręgowy stwierdził, że doszło do modyfikacji wysokości raty, bowiem powód zgodził się by raty były uiszczane przez pozwanego w kwotach po 1 500 zł miesięcznie. Okoliczność zawarcia powyższego porozumienia dotyczącego obniżenia wysokości rat została potwierdzona stanowiskiem procesowym powoda i treścią jego pism procesowych w sprawie.

Wskazał Sąd I instancji, że uznanie zobowiązania przez pozwanego dotyczyło kwoty 100 000 zł. i pozwany uiszczal na rzecz powoda przez 9 miesięcy kwoty po 1 500 zł miesięcznie, a zatem spłacił zobowiązanie do wysokości łącznie 13 500 zł, a od października 2015 roku zaprzestał spłat, toteż pozostaje w opóźnieniu z zapłatą łącznie kwoty 43 500 zł. Wobec tego Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z żądaniem powoda na dzień wniesienia pozwu tj. 25.01.2016 r. początkowa kwota od której naliczane są odsetki wynosi 4 500 złotych, toteż należało zasądzić należność główną 43 500 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych rat wynoszących po 1 500 zł aż do lutego 2018 r. bez należności za marzec 2018 r., ponieważ data płatności ustalona była na dzień 28 każdego kolejnego miesiąca. Rata za marzec 2018 roku nie była zatem jeszcze wymagalna na moment zamknięcia rozprawy. Pozwany pozostawał w opóźnieniu po dniu 28 każdego kolejnego miesiąca, co uwzględnione zostało w punkcie I sentencji wyroku. Sąd Okręgowy wziął pod uwagę również, że miesiąc luty w 2017 oraz w 2018 roku miał po 28 dni, zatem stosowne odsetki należały się odpowiednio od dnia 01.03.2017 r. oraz od dnia 01.03.2018 r.

Sąd Okręgowy miał na uwadze również to, że uznana kwota zobowiązania w wysokości 100 000 zł ma swoje potwierdzenie w wyroku z dnia 31.07.2017 r. Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. II Wydział Karny sygn. akt II K 259/16. Z akt tej sprawy karnej wynika, że córka pozwanego I. O. dopuściła się przestępstwa, za co została skazana prawomocnym wyrokiem z dnia 31.07.2017 r. (prawomocnym z dniem 31.10.2017 r.). Orzeczone wobec I. O. kary pozbawienia wolności połączone i orzeczono karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności. Wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby lat 4 oddając oskarżoną w okresie próby pod dozór kuratora sądowego. W punkcie V sentencji tego wyroku

oskarżoną zobowiązano do naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę m.in. na rzecz P. K. kwoty 79 455,46 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego wysokość należności, którą winien zwrócić pozwany w związku z przystąpieniem do długu i uznaniem długu potwierdzają także dokumenty złożone do sprawy przez stronę powodową, w tym umowy kredytu, dokumenty związane ze spłatą należności, a także umowy pożyczki podpisywane przez I. O., w których zobowiązuje się spłacać zobowiązania zaciągnięte przez powoda. Sąd ten wskazał, że

pozwana nie przedstawiła materiału dowodowego, który skutecznie zakwestionowałby poprawność uznanej kwoty. Pozwany celem całkowitego rozliczenia się z powodem uznał kwotę 100.000 zł. Kwoty tej nie kwestionował do listopada 2015 r., gdy dowiedział się o wszczęciu postępowania karnego wobec jego córki.

Orzekając o kosztach Sąd Okręgowy zastosował art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i przyznał zwrot kosztów procesu adekwatnie do wyniku procesu mając również na względzie datę wytoczenia powództwa. Stwierdził, że powód wygrał sprawę w ok. 50 %, przegrał w ok. 50 %. Na koszty procesu powoda składało się: 4 325 zł opłaty sądowej od pozwu; 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł, łącznie 11 542 zł. Skonstatował ten Sąd, że pozwany winien zwrócić powodowi zatem kwotę 5 771 zł (tj. 50 % z 11 542 zł). Przyjął, że na koszty procesu pozwanego składało się: 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł, łącznie 7 217 zł. Powód winien zwrócić pozwanemu zatem kwotę 3 608,50 zł (tj. 50 % z kwoty 7 217 zł). Po wzajemnej kompensacie tych kwot, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 162,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku złożył pozwany, zaskarżając wyrok w zakresie punktów I i III. Zarzucił: 1) naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na dokonaniu oceny wiarygodności i mocy dowodów nie na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, ale na podstawie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów, tj. art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. a) poprzez wybiórczą i jednostronną ocenę dowodów i wysnucie na ich podstawie nieuzasadnionych wniosków, sprowadzających się do pominięcia w dużym stopniu spójnych zeznań pozwanego, b) bezkrytyczne oparcie się na zeznaniach powoda oraz wskazanych przez niego świadków, przy jednoczesnym całkowitym zdyskredytowaniu dowodu z przesłuchania pozwanego w zakresie, w jakim twierdził, iż nie jest dłużnikiem powoda w kwocie 100.000 zł albowiem faktycznie pożyczył od P. K. kwotę 200.000 zł z czego spłacone już zostało zadłużenie w wysokości 13.500 zł, c) poprzez uznanie, iż zobowiązanie pozwanego zostało określone w oświadczeniu z dnia 13.12.2014 r. o uznaniu długu, podczas gdy zobowiązanie „uznane” w rzeczywistości nie istniało więc dłużnik nie może być wobec tego zmuszony do świadczenia, d) poprzez pominięcie przez Sąd okoliczności, iż inne osoby spłaciły część zobowiązań powoda, co tym samym może świadczyć o tym, iż to one były ich rzeczywistymi beneficjentami, e) brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, bowiem Sąd nie ocenił czynności powoda w postaci przedłożenia do podpisu oświadczenia o konkretnej treści w warunkach groźby i presji ekonomicznej, co powinno prowadzić do uznania przez Sąd I instancji, że zamiarem powoda było przerzucenie odpowiedzialności z tytułu zobowiązań kredytowych na pozwanego, f) poprzez nieustalenie, że oświadczenie z dnia 13.12.2014 r. o uznaniu długu było sformułowane w taki sposób, że stwarzało brak równości pomiędzy stronami, bowiem na pozwanego nakładało tylko obowiązki, a na powoda korzyści, g) poprzez przekroczenie

granic swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w przyznaniu wiarygodności dowodowi z przesłuchania powoda w całości w szczególności w zakresie w jakim twierdził, iż to on został zastraszony przez Z. K. i jego najbliższych.

2) naruszenie prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c., poprzez zaniechanie oceny zeznań pozwanego jak i niewyjaśnienia przyczyn, dla których dowodom tym Sąd Okręgowy w Gorzowie odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;

3) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 87 k.c. w zw. z art. 88 k.c., poprzez ich błędną wykładnię polegającą: a) na ich niezastosowaniu i przyjęciu, iż oświadczenie pozwanego w sprawie uchylecia się od skutków prawnych oświadczenie woli złożone w dniu 19.11.2015 r. nie mogło wywołać implikowanych jego treścią skutków prawnych, albowiem pozwany nie działał pod wpływem groźby ze strony powoda w sytuacji, gdy całokształt okoliczności niniejszej sprawy,

wskazuje, że pozwany złożył przedmiotowe oświadczenie pod wpływem groźby w rozumieniu przepisu art. 87 k.c. wywołanej przez powoda, od którego następnie w drodze pisemnego oświadczenia skutecznie się uchylił, co w konsekwencji winno skutkować oddaleniem powództwa w niniejszej sprawie, b) na ich niezastosowaniu i błędnym przyjęciu, że groźba powoda, iż podpisanie oświadczenie warunkuje spłatę jego zobowiązań kredytowych, nie cechuje się powagą, która to przesłanka umożliwia uchylenie się od skutków prawnych złożonego oświadczenia, podczas gdy okoliczności, w których pismo to zostało sporządzone, jednoznacznie świadczą o tym, iż pozwany znajdował się w stanie przymusu psychicznego spowodowanego realną obawą o życie własne i swoich najbliższych.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. Wydział I Cywilny z dnia 16.03.2018 r. poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego i z tego tytułu zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący rozwinął argumentację dotyczącą przedstawionych zarzutów, w tym podniósł, że powód zbiorczo zliczył wszystkie kredyty w tym ich koszt z okresu 2014-2015 i próbuje w niniejszym postępowaniu obciążyć w całości równowartością tych zobowiązań pozwanego, tymczasem jest to zupełnie bezpodstawne bo pozwany nie miał wiedzy o tych kredytach. Do oświadczenia z dnia 13.12.2014 r. nie dołączono dokumentów, które dałyby możliwość zweryfikowania wysokości długu oraz tytułu prawnego na podstawie, którego powstał. Zwrócił uwagę na fakt, że co do zasady doszło do podwójnego wliczenia do żądanej kwoty należności. Okoliczność ta wynika z załączonego do pisma powoda z dnia 24.03.2016 r. wydruku potwierdzenia na kwotę 23.000 zł. Powód pieniądze te przeznaczył na rzecz swoich dzieci, które miałyby mu pomóc spłacić zadłużenia w innych bankach. Środki 23.000 zł miały pochodzić z kredytu z dnia 21.01.2015 r. który również jest podstawą obciążenia pozwanego, tymczasem kwota ta nie została przecież przekazana pozwanemu. W pozostałym zakresie dokumenty załączone do w/w pisma nie dają żadnych podstaw do ustalenia stanu faktycznego, tym bardziej zasądzenie kwoty w ramach niniejszego powództwa.

Co do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. skarżący podniósł, że Sąd Okręgowy pominął fakt, iż wskazanie kwoty 100.000 zł jako długu pozwanego oraz I. O. jest o tyle niewłaściwe, że nie pozwala zweryfikować faktycznej wysokości uznanego długu wobec konkretnych dłużników. Powód sam przyznał w piśmie z dnia 22.03.2016 r. (odpowiedz na sprzeciw), że nie jest w stanie tego potwierdzić, albowiem nie dysponuje żadnym dokumentem w tym zakresie. Ponadto, powód powołuje się zdaniem skarżącego na liczne kwoty i nie sposób przy tym stwierdzić do których zobowiązań odnosi się do złożonego oświadczenia pozwanego. Co więcej, nie sposób uznać tej kwoty jako własne zobowiązanie pozwanego skoro powód w swych pismach wielokrotnie podnosił, że zobowiązania te miały być zaciągnięte na rzecz osób trzecich.

Pozwany podniósł także, że przedłożone przez powoda dokumenty nie świadczą o tym, że powód zaciągnął jakiegokolwiek zobowiązania na rzecz Z. K., czy też jego córki I. O.. Powód nie był umocowany w tym celu, albowiem pozwany nie udzielił bratu chociażby pełnomocnictwa, jak i pomiędzy stronami nie było żadnego porozumienia w tym zakresie. Nie ma także dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy pożyczki między stronami. Nie sposób wobec tego przypisać pozwanemu odpowiedzialności cywilnoprawnej za oświadczenia innych osób.

Skarżący podtrzymał też swoje stanowisko, że powód nie wykazał, że pozwany jest jego dłużnikiem. Oświadczenie, na którym powód się opiera zostało uzyskane, poprzez zastraszenie pozwanego oraz jego rodziny. Wskazał także skarżący na braki powołanego oświadczenia - pozwany nie mógł działać w imieniu córki I. O..

Powód wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

W apelacji przedstawiono zarzuty naruszenia procedury cywilnej i naruszenia prawa materialnego. Ponieważ prawidłowe dokonanie oceny materialnoprawnej, a więc subsumpcji prawa materialnego do podstawy faktycznej w zakresie dochodzonego roszczenia, nie jest możliwe bez przesądzenia o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, to w pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów procesowych. Trzeba także zauważyć, że przedstawiona w apelacji konstrukcja zarzutu naruszenia art. 87 k.c. w zw. z art. 88 k.c. wskazuje na związek pomiędzy inkryminowanym przez skarżącego naruszeniem tych przepisów (pozwanemu w świetle opisu tego zarzutu chodzi z pewnością o ich niezastosowanie, a nie o błędną wykładnię), a zarzutami wskazującymi na błędne ustalenia faktyczne, a więc naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Powyższe jeszcze bardziej nakazuje skupić się przede wszystkim na zarzutach wskazujących na naruszenia proceduralne, przede wszystkim w zakresie oceny dowodów przeprowadzonych przed Sądem I instancji. Należy też zauważyć, że w apelacji nie złożono żadnych wniosków dowodowych, a przy tym badając ponownie sprawę w postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny nie dostrzegł potrzeby uzupełniania materiału dowodowego.

Jak już była mowa, apelacja pozwanego koncentruje się przede wszystkim na kwestionowaniu dokonanej przez Sąd I instancji oceny dowodów. Wskazuje też, nieco zdawkowo, na zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., przypisując Sądowi Okręgowemu zaniechanie oceny zeznań pozwanego i niewyjaśnienie przyczyn odmowy ich wiarygodności i

mocy dowodowej. Skarżący z pewnością postawił ten zarzut antycypując treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, bowiem apelację złożył zanim to uzasadnienie zostało sporządzone, tym też należy tłumaczyć niewiedzę skarżącego o dokonaniu w tymże uzasadnieniu oceny zeznań pozwanego i wyjaśnieniu przyczyn uznania ich za niewiarygodne. Zarzut ten jest więc oczywiście bezzasadny, zwłaszcza że do naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może dojść jedynie w sytuacji, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie zawierało danych pozwalających na kontrolę tego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, I CKN 185/01; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2003 roku, IV CKN 1862/00), co w niniejszej sprawie nie ma miejsca.

Przechodząc do zarzutów mających wskazywać na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. należy zacząć od tego, że skuteczne podważenie dokonanej przez sąd oceny dowodów musi wskazywać na brak logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub sytuację wykraczania wnioskowania sądu poza schematy logiki formalnej albo nieuwzględnienia, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych. Jeżeli więc z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena ta nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 roku, II CKN 817/00).

Skarżący nie przedstawił twierdzeń wskazujących na powyższe uchybienia. Zamiast tego przedstawił własną ocenę dowodów, prowadzącą do przedstawienia alternatywnego stanu faktycznego, co nie może przesądzać o naruszeniu przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2004 roku, IV CK 274/03). Wyraźnie świadczą o takiej właśnie argumentacji skarżącego zarzuty wymienione w punktach 1b,c,d,e,f,h,i opisu zarzutów apelacji kierowanych do zaskarżonego wyroku.

Skarżący nie wyjaśnił, z jakich przyczyn jego zdaniem należało przyjąć wersję podaną przez pozwanego, skoro inne dowody, a w szczególności dowody z dokumentów, co do których w apelacji skarżący w ogóle się nie wypowiedział, wyraźnie wskazują na dobrowolność oświadczeń pozwanego, z których powód dochodził roszczenia, a przy tym wskazują na współpracę z nim powoda i jego zgodę na korzystną dla pozwanego zmianę wysokości uzgodnionej raty zadłużenia. Takie postępowanie samo w sobie wskazuje na brak wywierania nacisku przez powoda na pozwanego, a więc tym bardziej na brak pozostawiania pozwanego pod wpływem groźby.

Niezależnie od tego w argumentacji skarżącego doszło do sprzeczności, bowiem z

jednej strony pozwany twierdzi, że oświadczenie z dnia 13 grudnia 2014 roku złożył pod wpływem groźby, a z drugiej strony przyznał, że pożyczył od powoda 20.000 złotych, a więc był dłużnikiem powoda. Zwraca przy tym uwagę, że o sprzeczności w twierdzeniach pozwanego, mających podważyć ustalenia Sądu Okręgowego, świadczy też i to, że pozwany przyznając o jego zadłużeniu wobec powoda w wysokości 20.000 złotych spłacił jedynie 13.500 złotych. Nie wyjaśnił przy tym przyczyn zaniechania spłaty pozostałej części przyznanego przecież długu, bo przecież nie może być nią rzekoma groźba, która wywołała złożenie, i to podpisanego przed notariuszem, oświadczenia w dniu 13 grudnia 2014 roku.

Wracając do zarzutów pozwanego o naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. należy stwierdzić, że zarzut w punkcie 1a) specyfikacji zarzutów w petitum apelacji jest na tyle ogólny, że w

ogóle nie poddaje się weryfikacji. Twierdzenia o spójności zeznań pozwanego, choćby przyjąć je za trafne, nie zaprzeczają przecież, że i inne dowody ze źródeł osobowych (pozwany nie podważał w apelacji dowodów z dokumentów) były wewnętrznie spójne. Jak już była mowa, zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie uzasadnia przedstawienie alternatywnego stanu faktycznego przez stronę stawiającą wskazany zarzut. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że Sąd Okręgowy uznając, że zeznania pozwanego nie były wiarygodne wcale nie twierdził, że były one niespójne, lecz podniósł inne okoliczności niniejszej sprawy, a więc skazanie córki pozwanego za przestępstwo polegające na doprowadzeniu powoda do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, polegające właśnie na wprowadzeniu powoda w błąd poprzez utwierdzenie go w przekonaniu, że spłaci wymienione w wyroku karnym kredyty zaciągnięte na jej potrzeby, czego jednak, działając na szkodę powoda, nie uczyniła; nadto podniósł powiązania rodzinne pozwanego i wskazanych przez niego świadków, a więc córki, która została skazana wyrokiem karnym, a przy tym jest dłużniczką powoda w świetle jego treści i nota bene nie była, co wynika z jej zeznań, świadkiem złożenia przez pozwanego oświadczenia, na podstawie którego powód dochodził roszczenia w niniejszej sprawie, oraz żony pozwanego. Ocena ta jest usprawiedliwiona, a przy tym nie została podważona przez skarżącego.

Jeśli chodzi o zarzut 1g) w apelacji pozwanego, to jego sformułowanie wskazuje na założenie, że wyrażenie przez niego oświadczenia w dniu 13 grudnia 2014 roku (pozwany starał się obniżyć rangę tej czynności przez twierdzenie, że chodziło tylko o podpisanie) nastąpiło w warunkach groźby i presji ekonomicznej. Założenie to nie ma podstaw w ustaleniach dokonanych przez Sąd Okręgowy, a jego przyjęcie przez skarżącego jest, podobnie jak inne twierdzenia apelacji, efektem przedstawienia przez pozwanego alternatywnego stanu faktycznego w stosunku do ustalonego przez Sąd I instancji. Nadto pozwany w odpowiedzi na pozew w ogóle nie twierdził, że pozostawał pod wpływem presji ekonomicznej powoda, zaś podnosząc, że został wraz ze swoją rodziną zastraszone, precyzyjnie nie wskazał, na czym to zastraszenie miałyby polegać, ani z czego wynikać (pozwany twierdził, że powód groził pozwanemu „opróżnieniem i zajęciem wszystkich ruchomości w mieszkaniu, a przy tym nękał go telefonami”), wreszcie – dlaczego to zastraszenie miałyby być skuteczne (pozwany zeznał podczas przesłuchania, że nie obawiał się, że powód z synem i innymi osobami opróżnią jego mieszkanie – k. 255). Trzeba pamiętać, że ze stanowiska procesowego strony, które w wypadku pozwanego jest wyrażane w odpowiedzi na pozew, powinny wynikać szczegóły co do faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś wskazane przez stronę dowody mają jedynie fakty te potwierdzać. Dowody przeprowadzone w sprawie nie mogą natomiast rozszerzać podstawy faktycznej wskazanej przez stronę wnioskującą te dowody.

Reasumując, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. okazał się nietrafny, toteż pozostaje przyjąć, że Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał oceny dowodów stosownie do treści wskazanej normy procesowej, co wystarczająco i przekonująco wyjaśnił.

Nie ma podstaw także do podważenia oceny prawnej dokonanej przez Sąd I instancji. Sąd ten prawidłowo przyjął, że oświadczenie pozwanego z dnia 13 grudnia 2014 roku było przystąpieniem do długu, przy czym uzupełnienia wymaga, że taki charakter miało ono jedynie w części obejmującej dług córki pozwanego I. O.. Sąd ten słusznie

przyjął wysokość zadłużenia córki pozwanego wobec powoda zgodnie ze skazującym wyrokiem karnym wobec niej, co odpowiada normie art. 11 k.p.c. Także przyjęta przez Sąd Okręgowy kwalifikacja tej czynności prawnej, jako wstąpienia podmiotu trzeciego (pозwanego) w pasywną stronę zobowiązania, znajdująca podstawę w treści art. 353¹ k.c., zasługuje na aprobatę. Jeśli chodzi o zobowiązanie pozwanego wynikające z tego przystąpienia, a w części dotyczącej długu pozwanego jego uznania oświadczeniem woli, to fakt jego niewykonania kwalifikuje roszczenie powoda, jako dochodzone na podstawie art.

471 k.c. Z kolei ustalenie wysokości należnego świadczenia pozwanego na rzecz powoda musiała uwzględniać normę art. 316 k.p.c. Słusznie Sąd Okręgowy zauważył, że

oświadczenie pozwanego, przy tym uzgodnione z powodem, również co do ostatecznej kwoty raty miesięcznej, przy ustalonym pomiędzy stronami ratałnym systemie spłacania zadłużenia, nie zawierało sankcji wymagalności całego długu na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, toteż obowiązująca jest zasada odrębnej wymagalności poszczególnych

rat w odstępach miesięcznych.

Wskazany w uzasadnieniu apelacji zarzut pozwanego, że Sąd Okręgowy nie ustalił,

jaka część kwoty 100.000 złotych odpowiada długowi jego córki, a jaka długowi pozwanego, mógłby mieć znaczenie jedynie w kwestii oceny, czy całość zobowiązania pozwanego na podstawie oświadczenia z dnia 13 grudnia 2014 roku ma charakter solidarny z

zobowiązaniem jego córki I. O.. Słusznie jednak Sąd Okręgowy uznał, że kwota zasądzona w punkcie I. zaskarżonego wyroku mieści się w granicach zobowiązania córki pozwanego I. O., nałożonego na nią w punkcie V. wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 31 lipca 2017 roku, II K 259/16, czemu zresztą pozwany w apelacji nie zaprzeczył, a więc słusznie przyjął ich odpowiedzialność solidarną.

Prawidłowo także Sąd Okręgowy przyjął, że nie doszło do groźby ze strony powoda

wobec pozwanego, toteż nie miały zastosowania w niniejszej sprawie art. 87 i 88 k.c. przy ocenie skutków prawnych jego oświadczenia z dnia 19 listopada 2015 roku o uchyleniu się od skutków oświadczenia z dnia 13 grudnia 2014 roku.

Jak już była mowa, w odpowiedzi na pozew pozwany bronił się ogólnikowo twierdzeniem o zastraszeniu ze strony powoda i zagrożeniu, że powód opróżni mieszkanie pozwanego z ruchomości. Także podczas zeznań pozwanego, które w apelacji zostały ocenione jako spójne, pozwany nie wyjaśnił, na czym miała polegać przedstawiona mu groźba. Zwraca uwagę, że pozwany zeznał między innymi,

że podpisał oświadczenie po to, „żeby nic się nie stało jego córce”, nadto zeznał, że nie bał się powoda, ani tego, że powód jedzie do niego z synem i innymi osobami ciężarówką i „będą wszystko zabierać z mieszkania”. Dodał, że oświadczenie podpisał pod wpływem żony, która bała się o córkę. Nie do pogodzenia jest obawa o córkę z twierdzeniem, że powód z innymi ludźmi jadą do pozwanego celem opróżnienia mieszkania pozwanego.

Zgodnie z art. 88 k.c. uprawnienie do uchylenia się od skutków oświadczenia woli

złożonego pod wpływem groźby wygasa z upływem roku od chwili, w której stan obawy

ustał. Jak już była mowa, nie sposób przyjąć nie tylko tego, że pozwany pozostawał pod wpływem groźby, ale też że zaistniała po jego stronie obawa, o której mowa w powołanym przepisie. Samo oświadczenie pozwanego, złożone jednym pismem powodowi i siostrze stron (wobec której również był zadłużony) wskazuje wprawdzie na strach pozwanego wobec

groźb wypowiedzianych wobec niego i jego córki, natomiast nie wskazuje na czym polegały groźby, które ten strach miały wywołać, i przez kogo oraz w jaki sposób zostały wyrażone.

Trzeba też zauważyć, że pozwany składał oświadczenie w dniu 13 grudnia 2014 roku bez obecności córki I. O., a nawet w sytuacji jej niewiedzy o tym zdarzeniu.

Pozwany także nie wyjaśnił, jak rzekoma groźba, którą miał usłyszeć, ma się do jego późniejszego dążenia do zmniejszenia miesięcznej raty spłaty długu. Doświadczenie życiowe wskazuje, że pozostający pod wpływem groźby nie ma możliwości negocjowania ustalonej w tych warunkach treści przyjętego zobowiązania.

Jak widać, nie można było przyjąć, że w niniejszej sprawie ustalone zostały

okoliczności faktyczne pozwalające na zastosowanie przepisów art. 87 i 88 k.c.

Reasumując, zaskarżony wyrok odpowiada prawu, toteż należało oddalić apelację na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadną. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego respektuje zasadę odpowiedzialności stron za wynik sprawy. Koszty powoda, jako wygrywającego sprawę w postępowaniu apelacyjnym, sprowadzały do kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez adwokata, ustalonych na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 20 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Agnieszka Sołtyka Tomasz Żelazowski Leon Miroszewski